



dr. brzezinski indledte med at sige, at han var meget glad for denne lejlighed til med udenrigsministeren at drøfte et spørgsmål (tnf) af central betydning for danmark, for usa og for den videre afspænding mellem øst og vest. han tilføjede meget bestemt: 'vi regner med danmarks støtte på nato-mødet den 12. december'

udenrigsministeren takkede for modtagelsen og besvarede dr. brzezinski's sidste bemærkning med, at man fra dansk side også regnede med usa.

før man gik over til at drøfte tnf-spørgsmålet, ville udenrigsministeren imidlertid gerne udtrykke sin sympati med usa og sin respekt for den fasthed og det maadehold, som havde præget den amerikanske handlemaade i forbindelse med gidselsagen i iran. udenrigsministeren henviste til de to ef-erklæringer, hvori danmark havde medvirket til at udtrykke sin støtte til usa. endvidere nævnte udenrigsministeren de danske bestræbelser for gennem den danske ambassadoer i teheran at bistaa usa.

udenrigsministeren ville dernæst gerne forklare den danske regerings holdning til tnf-moderniseringen.

først og fremmest ønskede han at beklage, at danmark ikke havde kunnet overholde de sædvanlige konsultationer i forbindelse med fremlæggelsen af det danske forslag om en udsættelse af beslutningen. regeringen havde gerne villet gøre dette, men den parlamentariske procedure havde stillet sig hindrende herfor.

generelt ønskede udenrigsministeren at sige, at holdningen i den danske befolkning var sammentignelig med situationen i norge.

for regeringen havde det helt afgørende været at sikre opslutningen omkring nato, der aldrig havde været større end i de senere år. det maatte derfor undgaaes, at inf-sagen bragte denne udvikling i fare gennem en splittelse af socialdemokratiet, der som det største parti var nødvendigt for at fastholde den positive danske nato-linie.

yderligere ønskede udenrigsministeren at fremhæve, at der i forbindelse med folketingets debat på grundlag af regeringens oplæg var sket en nedstemning af alle de fremlagte dagsordenener.

under debatten havde regeringen udtalt, at den nu ville forelægge sit forslag for de allierede og høre deres reaktioner. i lyset heraf ville regeringen på ny drøfte spørgsmålet forud for nato-mødet den 12. december. endvidere skulle der afholdes et møde i folketingets socialdemokratiske gruppe og i det udenrigspolitiske nævn.

dr. brzezinski ønskede først at udtrykke sin store værdsættelse af den danske solidaritet i forbindelse med usa's krise i forhold til iran. han betragtede dette som et udtryk for det venskab, hvorpå nato var baseret. usa maatte imidlertid ogsaa gøre krav på solidaritet fra andre lande, saafremt det skulle lykkes at finde en fredelig løsning på situationen. den amerikanske regering havde ikke fraskrevet sig retten til at løse konflikten ved andre midler.

han tilføjede, at den amerikanske regering var meget forbitret over den holdning, som den sovjetiske regering i de sidste dage havde givet udtryk for. (udenfor mødet blev det oplyst, at sovjetunionen i de senere dage var begyndt gennem radioudsendelser fra

sovjetunionen til iran at udtrykke støtte til khomeini's opførelse med usa. det sovjetisk-iranske forhold havde iøvrigt ogsaa i den seneste tid udviklet sig paany. bl.a. modtog sovjetunionen nu ca. to trediedele af de tidligere gasforsyninger fra iran).

udenrigsminister Vance havde taget afstand fra den sovjetiske holdning, og han selv havde efter direkte anmodning fra præsidenten nedlagt alvorlige indsigelser overfor ambassadør Dobrynin. en solidarisk holdning i verdensoffentligheden ville være et afgørende bidrag til at sikre en løsningsvej.

idet dr. Brzezinski ønskede at kalde tingene ved deres rette navn ville han gerne sige, at det danske forslag om en udsættelse af nato's tnf-beslutning var et dårligt forslag fremsat paa det daarlige tidspunkt. det var bemærkelsesværdigt, at visse nato-lande paa et tidspunkt, hvor alle tegn viste, at sovjetunionen var rede til at indlede vaabenkontrolforhandlinger, netop fordi det saa realiteten af en nato-beslutning aftegne sig, begyndte at faa "second thoughts". en udsættelse af nato's tnf-beslutning ville lede hele sagen ind paa et galt spor og skade udsigterne for en ratifikation af salt ii.

han haabede derfor, at den danske regering ville være i stand til at genoverveje sit forslag. usa's erfaringer fra salt i- og salt ii-forhandlingerne viste klart, at man kun opnaaede et tilfredsstillende nedrustningsresultat i forhold til sovjetunionen, saafremt man viste beslutsomhed.

salt i-aftalen var ikke lykkedes, saafremt usa ikke havde besluttet at udvikle et abm-system, som derefter ikke var blevet iverksat.

salt ii havde ligeledes kun fundet en tilfredsstillende form ved at stille sovjetunionen overfor den vaabenudvikling, som usa ellers ville kunne gennemfoere. salt i-aftalen havde for usa ikke vaeret saerligt god. salt ii-aftalen var blevet betydeligt bedre, og ambitionerne til salt iii var endnu stoerre. der maatte ikke herske tvivl om, at usa tillagde atomvaabenkontrol den allerstoerste betydning. et positivt resultat forudsatte imidlertid, at disse vaabenkontrolforhandlinger blev foert paa en alvorlig maade. en udsaettelse nu af nato's tnf-beslutning ville oedelaegge udsigterne for en rimelig salt iii-aftale.

dr. brzezinski erkendte rigtigheden af udenrigsministerens betragtning med hensyn til befolkningens indstilling i norge og danmark, men mente dog at turde pege paa den holdning, den norske statsminister indtog i sagen. han maatte slutte med at sige, at usa paa ingen maade ville kunne acceptere det danske forslag.

udenrigsministeren takkede for de fremfoerte bemaerkninger.

paa dansk hold accepterede man ganske de politiske problemer, som salt ii-aftalens ratifikation fremboed for usa. heroverfor stod imidlertid, at de omhandlede spoergsmaal ogsaa gav anledning til politiske problemer i danmark. udenrigsministeren ville bl.a. gerne gentage, at der ikke burde herske tvivl om danmarks solide opslutning omkring nato og regeringens oenske om at leve op til sine nato-forpligtelser. men det var i denne forbindelse vigtigt ikke at skabe splittelse i socialdemokratiet.

dr. brzezinski kunne heroverfor kun gentage, at det danske forslag var daarligt saavel med hensyn til fremsaettelsestidspunkt som med hensyn til udformning.

for danmark maatte der ogsaa vaere et hensyn at tage til f.eks. situationen i forbundsrepublikken tyskland.

han foejede hertil, at enhver objektiv bedoemmelse viste, at nato i europa paa det nukleare omraade befandt sig i en meget daarlig situation overfor warszawa-pagten. tog man de atomvaaben, som kunne ramme vesteuropa, var forholdet mellem de sovjetiske og de amerikanske (og andre vesteuropaeiske) styrker 3 - 1, naar det gjaldt fremfoeringsmissiler, og 3.5 - 1, naar det gjaldt spraenghoveder.

mr. aaron foejede hertil, at man indenfor den sidste uge havde konstateret, at sovjetunionen var i faerd med at opbygge yderligere to ss 20-baser.

sagen stillede sig herefter saaledes, at sovjetunionen med en realisering af disse konstaterede anlaeg ville have i alt 675 spraenghoveder. heroverfor stod, at nato om 3-4 aar kun ville have 572.

dr. brzezinski sluttede med endnu engang at fremhaeve, at det var usa's erfaring, at man ikke opnaaede vaabenkontrolresultater i forhold til sovjetunionen uden at vise styrke og beslutsomhed, og at den danske holdning alvorligt kunne skade udsigterne for en ratifikation af salt ii.

det maa herved ikke overses, at praesident carter havde gjort ratifikationen af salt ii til en proevesten for sit lederskab. det var derfor helt afgoerende for praesidenten, at nato traf den gennem flere aar forberedte trinbeslutning, der, som naevnt, spillede en meget vaesentlig rolle for mange senatorers indstilling til salt ii-aftalen.

Lederskab var i disse anliggender meget vigtigt. som eksempel herpaa blev der henvist til, at praesident carter i begyndelsen af sin praesidentperiode kun havde haft 6 procent af de amerikanske vaelgere bag sig, naar det gjaldt panama-traktatens gennemfoerelse. i dag noed traktaten bred anerkendelse. vanskeligheder var til for at overvindes.

paa et spoergsmaal fra udenrigsministeren om, hvorledes usa vurderede udviklingen omkring den hollandske tnf-holdning, udtalte dr. brzezinski, at man i den oejeblikkelige situation saa bort fra den hollandske holdning. det var naturligvis vigtigt, at holland kom med, men ogsaa i denne forbindelse spillede norge og danmark en vaesentlig rolle. blev der ikke skabt yderligere problemer, var det dr. brzezinski's opfattelse, at holland ogsaa ville deltage i beslutningen.

mr. aaron foejede hertil, at tnf-beslutningen var den vigtigste sag i usa's forhold til europa. han foejede hertil, at kredse i usa, som gik ind for afspaending og nedrustning, altid havde lyttet til lande som danmark og holland. hvorledes ville det blive i fremtiden, saafremt de to lande nu vendte sig imod en beslutning, som ville sikre indgaaelsen af en serioes vaabenkontrolaftale. efter amerikansk opfattelse ville en tnf-beslutning som tidligere naevnt ikke stille sig hindrende i vejen for salt iii, tvaertimod havde sovjetunionen i forbindelse med det sidste warszawa-pagtmoede - og paa anden maade - ladet forstaa, at det ville vaere rede til at droefte tnf-vaabenkontrol med usa uanset en tnf-beslutning.

paa et yderligere spoergsmaal fra udenrigsministeren om, hvornaar usa ville vaere rede til at indlude vaabenkontrolforhandlinger med sovjetunionen paa tnf-omraadet, oplyste dr. brzezinski, at disse

forhandlinger kunne indledes, saasnart nato havde truffet sin beslutning. det var ikke noedvendigt at afvente salt ii's ratifikation. han naerede fortsat tillid til, at salt ii ville blive ratificeret, og mente ikke, at en beslutning i senatet senere paa vinteren ville blive vanskeligere, end hvis senatet allerede havde kunnet traeffe beslutningen i dette aar. men en positiv tnf-afgoerelse i nato var saerdeles afgoerende for udfaldet af salt ii-ratifikationen.

herefter sluttede samtalen, der i det hele fandt sted i en god atmosfære, med udvekslingen af nogle mere generelle bemaerkninger.

telexkopi tilgaaet fn-missionen i new york.

intet foelger slut slut